FRÓÐSKAPARSETUR FØROYA

Stuðul til steinrunnin (fossil) brennievni í Føroyum

Hans Ellefsen, lektari í búskaparfrøði, Fróðskaparsetur Føroya

18. mars 2025

Yvirlit

- Talan er um ávísa 115: Reforming or phasing out of government support for fossil fuels
- Hvønn stuðul til fossilt brennievni hava vit?
- Hvussu er støðan í Danmark, Noregi og Íslandi?
- Hvat kunnu Føroyar gera?

FRÓÐSKAPARSETUR FØROYA

Fiskiflotin í Føroyum og gjøld

- Føroyski fiskiflotin er undantikin brenniolju gjaldi
- Øll onnur vinna rindar brenniolju gjald (í dag liggur tað á 1 kr/kg)
- Kann metast sum ein goymdur stuðul til fossilt brennievni

FRÓÐSKAPARSETUR FØROYA

Noreg – CO_2-gjald á fiskiflotan

	2000	2021	2022
Mett gjald pr. litur (NOK)	1,45	1,58	2,05

- CO_2-gjald í Noregi fyri fiskiflotan í 2024: 3,17 NOK per litur
- Kompensatión til fiskivinnuna: 500 milliónir NOK í 2024, hækkað frá 255 milliónir NOK í 2020/2021
- Skuldi verða niðurtrappa, men kompensatiónin er framvegis har, og niðurtrappingin varð ikki gjørd (upptrapping).

FRÓÐSKAPARSETUR FØROYA

Ísland – CO_2-gjald á fiskiflotan

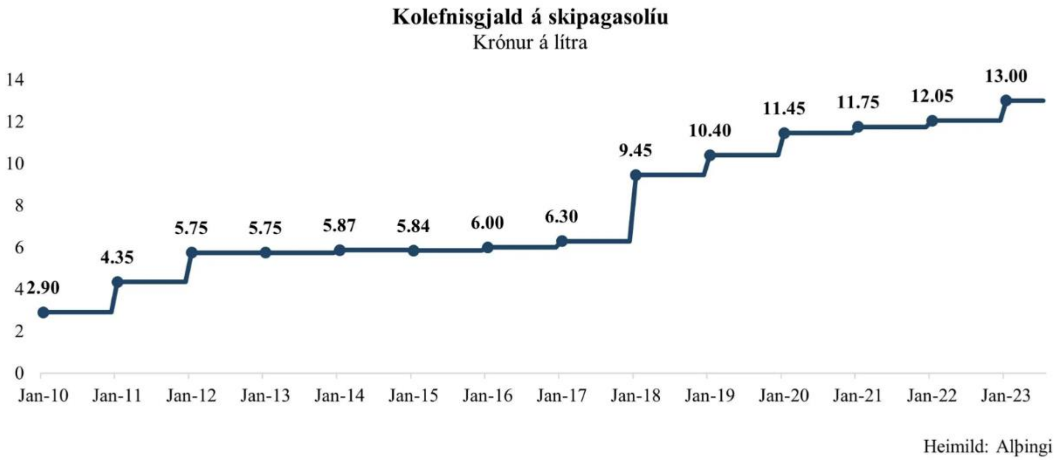

- Gjaldið til olju hjá íslendskum fiskiskipum er hækkað nógv síðsta árið
- Í 2025 er CO_2-gjaldið fyri fiskiflotan í Íslandi á uml. 1 DKK per litur (21,40 ISK/l)

FRÓÐSKAPARSETUR FØROYA

Danmark – CO_2-gjald á fiskiflotan

- CO_2-gjald á fiskivinnuna frá 2025
- Upphædd: 2,26 DKK per litur
- Tó er kompensatión á 52 % í 2025, sum stigvíst verður broytt til 0 % í 2030
- Møguligar stuðulsskipanir til grøna umstilling

Oljunýtslan í Føroyum

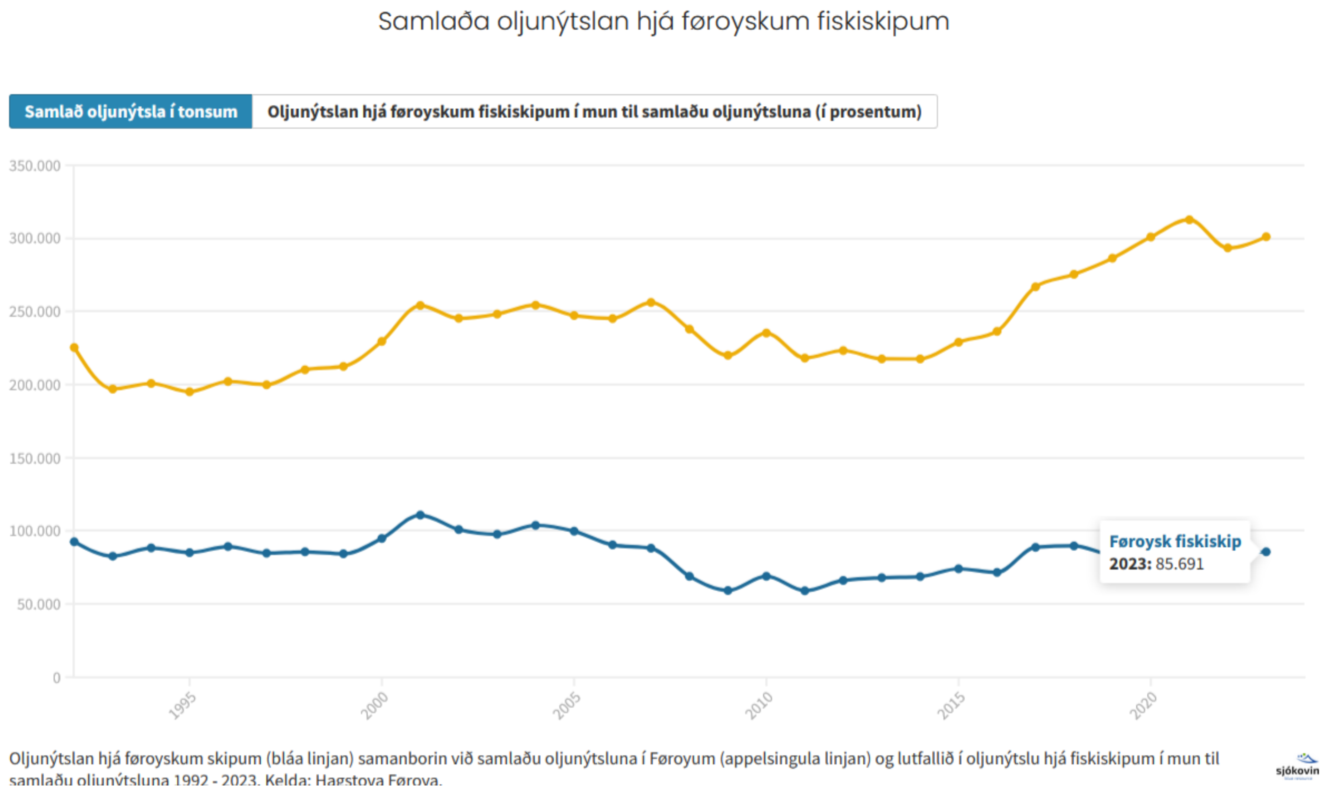

Kelda: Sjókovin

- 85 milliónir krónur í møguligum eyka CO_2-avgjaldi
- Alternativir orkumøguleikar fyri fiskiflotan?

FRÓÐSKAPARSETUR FØROYA

Býtt á skipabólkar

Prosentbýtið av oljunýtsluni hjá føroyskum fiskiskipum

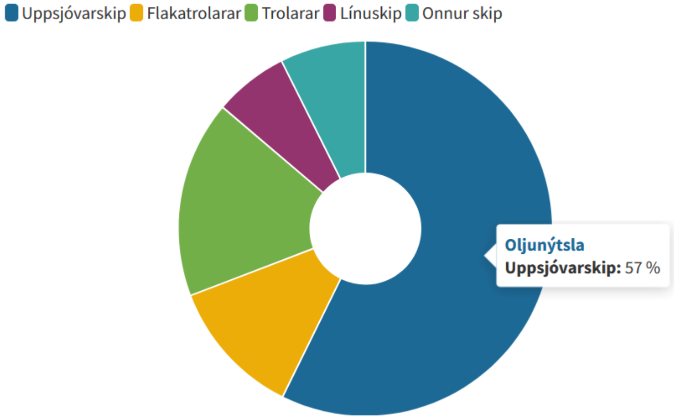

Oljunýtslan hjá føroyska fiskiflotanum býtt á skipabólkar frá 2020 - 2023. Kelda: Reiðaríir, Vørn og egnar útrokningar

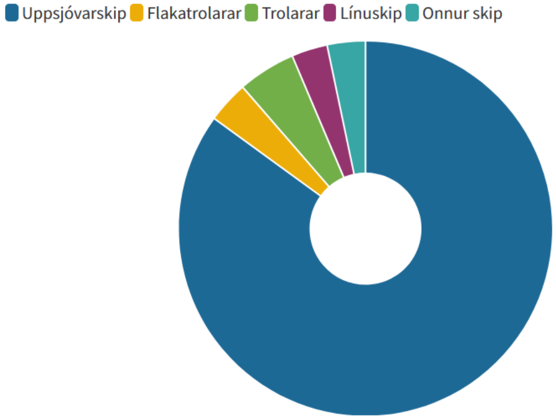

Fiskaðar nøgdir hjá føroyska fiskiflotanum býttar á skipabólkar frá 2020 - 2023. G.G. Talan er um uppproknaða fiskanøgd, tvs. rundur fiskur (ikki kruvdur, avhøvdaður o.l.). Kelda: Vørn

Kelda: Sjókovin

- Vit kunnu býta okkara fiskiflota í uppsjóvar (57%)/flakatrolarar (12%) og heimaflotan
- Fyri uppsjóvar/flakatrolarar eru eingin trupulleikar at gjalda.
- Fyri heimaflotan fæst mest effekt at innføra eina nýggja skipan (kvotuskipan), men bílig olja hjálpir ikki uppá tillaging

FRÓÐSKAPARSETUR FØROYA

Niðurstøður

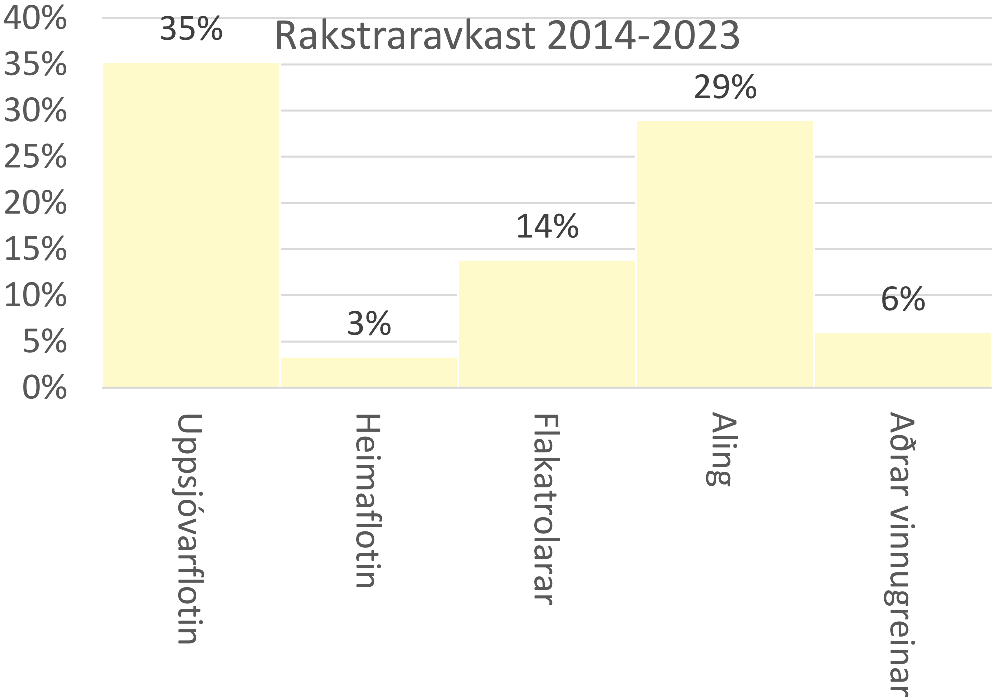

- Føroyar kunnu velja at fylgja grannalondunum og innføra sama gjald til fiskiflotan, sum onnur vinna. Carbon leakage?
- Hetta kann viðføra eina stigvísa umlegging til grøna orku
- Men kanska ikki sama skipan til allan flotan
- Partar av flotanum kann gjalda
- Frágreiðing frá 2014 um at heimaflotin hevur brúk fyri øðrum enn einari avgjaldshækkan